

U SUSRET INTEGRACIJAMA

KRATAK UVOD

Škola evro-atlantskih integracija je posljedica snažne želje naše organizacije da se mladi Ulcinjani i Ulcinjanke kvalitetno i kreativno pripreme za svoju budućnost. Posvećenost edukaciji, tradicija je koju u NVO „Novi Horizont“ gajimo već godina. Mišljenja smo da su mladi ti koji će nositi ovaj proces i koji će u skoroj budućnosti osjetiti sve benefite koje integracije nose u sebi. Biti dio demokratskog svijeta i dijeliti iste vrijednosti sa najmodernijim državama, šansa je koju Crna Gora ne smije propustiti.

Ova škola je samo još jedan dodatni napor da se takva šansa iskoristi i da se već uvačenom zaletu integracija da neophodno ubrzanje, i, naravno, sve to uz promociju multikulturalizma i svakolike različitosti koja krasi naš grad.

Korisnici ove brošure prevashodno će se upoznati sa našim radom proteklih mjeseci, a sve buduće generacije i polaznici imaju već sada priliku da se поближе upoznaju sa našim programom.

Nadamo se da Evropska Unija i NATO neće još dugo čekati na nas i da će naša zemlja uskoro postati dio velike evropske porodice.

Na kraju, srdačno se zahvaljujemo Ambasadi Sjedinjenih Država kao i svima onima koji su na bilo koji način pomogli realizaciju ovog projekta! U to ime, svim građanima Crne Gore želimo srećan 9. maj, Dan Evrope!

Projekat U SUSRET INTEGRACIJAMA

Realizacija

NEW HORIZON NGO

Nova Mahala bb, ULCINJ
Tel/Fax: +382 30 411 969
E-mail: horizon@t-com.me
www.ngo-horizonti.org

Dizajn: Miroslav Dragin

Štampa: BIRO KONTO, Hreceg Novi

Štampanje ove brošure omogućeno je
kroz finansijsku podršku
Američke Ambasade u Podgorici

Uvod u EU

Evropska unija je međunarodna organizacija nacionalnog karaktera unutar koje su države članice povezane zajedničkim interesima i politikama koje pokrivaju područje ekonomije, industrije, socijalnih pitanja, građanskih prava, spoljne politike itd. Evropska unija predstavlja zajednicu demokratskih evropskih zemalja koje su odlučile da se udruže kako bi lakše ostvarile brojne ciljeve vezano za razvoj „starog kontinenta“.

Korijeni Evropske unije sežu daleko u prošlost, a njena institucionalizacija je počela 1951. godine, Pariškim ugovorom, kada je osnovana Evropska zajednica za uglj i čelik (EZUČ). Evropska ekonomska zajednica (EEZ) i Evropska zajednica za atomsku energiju (EUROATOM) osnovane su Rimskim ugovorom iz 1957. godine.

Početak sedamdesetih godina nastaje politika proširenja, odnosno politika primanja novih članica. U Maastrichtu je 1992. godine potpisan Ugovor o stvaranju Evropske unije. Pored ovih, u Evropskoj uniji, postoje još mnogo drugih Ugovora koji čuvaju stabilnost i funkcionalnost cijele evropske porodice, kao što su Ugovor iz Amsterdama (1998 godine), Ugovor iz Nice (2000 godine), Lisabonski ugovor (2009), a od velikog značaja je i Jedinostveni Evropski Akt iz 1986 godine.

Uvod u NATO

NATO (*North Atlantic Treaty Organisation*) je vojno-politička organizacija, koju čini 28 država Evrope i Sjeverne Amerike. Sjevernoatlantski vojni savez, kako se još naziva NATO, ustanovljen je 1949. godine između država tadašnjeg *zapadnog* bloka.

Neposredno nakon okončanja Drugog svjetskog rata, Evropa se našla prepolovljena na dva ideološka bloka, kapitalistički i komunistički, pod uticajem Sovjetskog Saveza. I dok se Moskva tokom 1945. i 1946. djelimično suzdržavala od otvorenog političkog djelovanja, u državama u kojima je imala uticaj, tokom 1947. godine, a posebno 1948. godine, postalo je jasno da sovjetska vojska, ne samo da nema namjeru da se povuče, već da ima namjeru krenuti dalje.

Svojevrsan početak kreiranja NATO-a, bio je Briselski sporazum kojem su 17. marta 1948. godine pristupile **Belgija, Francuska, Luksemburg, Holandija i Velika Britanija**. Cilj je bio razvijanje zajedničkih sistema odbrane i jačanje međusobnih veza, kako bi se zajednički oduprle ideološkim, političkim i vojnim prijetnjama nacionalnoj sigurnosti. Znajući da njihovi gospodarski i vojni kapaciteti nijesu dovoljni da ih odbrane od sovjetske prijetnje, ove države su odmah započele i pregovore sa Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadom, sa ciljem stvaranja novog vojnog saveza, utemeljenog na zajedničkim obavezama i sigurnosnim granicama Evrope i Sjeverne Amerike. Države potpisnice Briselskog sporazuma pozvale su Dansku, Island, Italiju i Portugal da se uključe u taj proces. Dvanaest država s jedne i druge strane Atlantskog oceana, 4. aprila 1949. godine u Washingtonu, su potpisale Sjevernoatlantski ugovor, uspostavivši savez kako bi se i suprotstavile prijetnjama iz komunističkog dijela svijeta, te spriječili širenja komunizma na ostali dio Evrope. Države potpisnice obavezale su se na međusobnu odbranu u slučaju vojne agresije na bilo koju državu članicu (član 5). Tako je stvorena Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora (NATO).

Danas se smanjila opasnost od konvencionalnog vojnog sukoba i masovne upotrebe teškog naoružanja, ali pojavili su se novi izazovi koji sve članice stavljaju pred nove dileme na koje treba pronaći adekvatan odgovor. Nove su prijetnje po naravi drugačije od onih iz doba Hladnog rata. Novi zadaci NATO-a su borba protiv terorizma, proizvodnje i proliferacije oružja za masovno uništenje, kao i ostalih opasnosti koje prijete iz takozvanih neuspjelih ili slabih država, te mora djelovati preventivno kako bi se u budućnosti spriječile takve opasnosti. Posljednjih godina NATO uspostavlja načine borbe protiv savremenih opasnosti koje ugrožavaju sigurnost i stabilnost. Upravljanje krizom ("*crisis management*") i mirovne operacije za očuvanje i održavanje mira ("*peacekeeping*" i "*peace-support*") neki su od načina djelovanja savremenog Sjevernoatlantskog saveza u odgovoru na nove izazove.

Slobode na kojima su zasnovani principi prava Evropske unije su:

I. *Sloboda kretanja roba*, sastavljena od dva elementa:

- uklanjanje carina i taksi ekvivalentnog efekta u trgovini između država članica (unutrašnji element carinske unije);
- uklanjanje kvantitativnih ograničenja, tj. kontingenata za uvoz robe iz jedne u drugu državu članicu, kao i svih mjera ekvivalentnog efekta.

II. *Sloboda kretanja kapitala*, definisana odredbama većih mjera opreza.

III. *Sloboda kretanja ljudi*, definisana odredbama kojima se preciziraju slobode kretanja radnika i pravo na uspostavljanje vlastite djelatnosti u drugoj državi.

IV. *Sloboda kretanja usluga*, definisana odredbama slobodnog kretanja izvršilaca ili korisnika usluga iz jedne u drugu državu članicu Zajednice zbog izvršenja ili uživanja usluge.

Danas Evropska unija funkcioniše kao superiorna organizacija koju sačinjavaju 27 država članica. Osnovni razlozi stvaranja jedne ovakve zajednice ogledali su se u stvaranju mira i prosperiteta i u tome se, na zadovoljstvo više od 500 miliona stanovnika Evrope, u potpunosti uspjelo.

Institucije Evropske unije

Evropski parlament predstavlja demokratsku volju građana Unije. Članovi parlamenta se biraju neposredno po nacionalnim kvotama i svaka zemlja ima tačno određeni broj poslanika na osnovu broja stanovnika. U Evropskom parlamentu, poslanici ne sjede po nacionalnom kriterijumu, već po svojim političkim preferencijama i ubjeđenjima. Glavni subjekti Evropskog parlamenta su: evropske narodnjačke partije, evropske demokrate, socijal-demokrate i liberalno reformističke stranke. Zadaci EP su slični nacionalnom parlamnetu i oni se kreću od zakonodavstva, kontrole, imenovanja i usvajanja budžeta. Značajnu ulogu za funkcionisanje i jačanje Evropskog parlameta odigrao je **Jedinstveni Evropski Akt**, koji je usvojen 1986 godine. Evropski parlament trenutno broji **785 poslanika**.

Zastupljenost po zemljama u Evropskom parlamentu

Država	Broj zastupnika	Država	Broj zastupnika
Njemačka	99	Bugarska, Austrija	19
Velika Britanija, Francuska, Italija	78	Slovačka, Danska, Finska	14
Španija, Poljska	49	Irska, Litvanija	13
Rumunija	35	Letonija	9
Holandija	27	Slovenija	7
Grčka, Belgija, Češka, Mađarska, Portugal	24	Estonija, Kipar, Luksemburg	6
Švedska	19	Malta	5
Ukupno		785	

Institucije NATO-a

Sjevernoatlantski savjet, Odbor za obrambeno planiranje i Grupa za nuklearno planiranje su neke od glavnih institucija za razvoj politike i donošenja odluka. Odluke koje su donešene od ovih tijela imaju istu važnost i predstavljaju dogovorenu politiku zemalja članica, bez obzira od nivoa na kojem su donešene. Ovim tijelima podčinjeni su specijalizovani odbori.

Sjevernoatlantski savjet (eng. *North Atlantic Council*, kratica **NAC**) jedino je tijelo NATO-a koje je formalno uspostavljeno Sjevernoatlantskim ugovorom, iz kojeg crpi svoja ovlaštenja (član 9. Ugovora). Savjet ima politička ovlaštenja i pravo donošenja odluka koje se tiču Saveza. Sastoji se od stalnih predstavnika svih država članica, koji se sastaju najmanje jedanput nedjeljno, a po potrebi i u kraćem roku. Savjet se, takođe, sastaje i na višim nivoima koji obuhvataju šefove država i vlada, ministre vanjskih poslova, kao i ministre odbrane. Sjednicama Savjeta predsjedava Generalni sekretar NATO-a (ili njegov zamjenik).

Pitanja koja se razmatraju i odluke koje se donose na sastancima Savjeta pokrivaju aspekte djelatnosti NATO-a i često se temelje na izvještajima i preporukama koje pripremaju podčinjeni sekretarijati. Isto tako, predmete rasprave može predložiti bilo koji od nacionalnih predstavnika ili Generalni sekretar. Stalni predstavnici rade prema smjernicama svojih vlada.

Odbor za obrambeno planiranje (eng. *Defence Planning Committee*, skraćeno **DPC**) sastavljen je od stalnih predstavnika, ali se sastaje i na nivou ministara odbrane, najmanje dvaput godišnje. U radu odbora učestvuju sve države članice. Odborom predsjedava Generalni sekretar NATO-a. Odbor je glavno tijelo za donošenje odluka po pitanju planiranja kolektivne odbrane i integrisane NATO vojne strukture, te daje smjernice vojnim vlastima NATO-a. Rad Odbora priprema veći broj podređenih odbora, među kojima je najvažniji Odbor za obrambenu

reviziju (eng. *Defence Review Committee*, skraćeno **DRC**), koji nadzire postupak organizacije oružanih snaga unutar NATO-a i razmatra druga pitanja vezana za združenu vojnu strukturu

Grupa za nuklearno planiranje (eng. *Nuclear Planning Group*, skraćeno **NPG**) sastoji se od ministara odbrane država članica koje učestvuju radu Odbora za obrambeno planiranje. Unutar Grupe se raspravlja o posebnim političkim pitanjima, koja se tiču nuklearnog naoružanja. Grupom predsjedava Generalni sekretar NATO-a. Rad Grupe za nuklearno planiranje priprema Grupa osoblja NPG (eng. *NPG Staff Group*), sastavljena od članova nacionalnih predstavnika država koje učestvuju NPG, članova Međunarodnog vojnog osoblja i predstavnika Strateških zapovjednika. NPG obavlja rad u ime Stalnih predstavnika NPG-a. Grupa na visokom nivou (eng. *High Level Group*, skraćeno **HLG**), visoko je savjetodavno tijelo NPG-a na području nuklearne politike i planiranja. Ovom grupom predsjedavaju SAD.

Na čelu NATO-a je **generalni sekretar** koji je imenovan na približno četiri godine. On predsjedava sastancima Severnoatlantskog savjeta i drugih važnih tijela NATO-a, te pomaže pri postizanju konsenzusa među članicama.

NATO nema svoje vlastite oružane snage. Većina snaga koje su na raspolaganju NATO-a ostaju pod punom nacionalnom komandom i nadzorom, dok im zemlje članice ne dodijele zadatke u rasponu od zajedničke odbrane do novih misija.

GENERALNI
SEKRETAR
NATO-A
**Andres Fog
Rasmussen**

Evropski Savjet jedno od osnovnih institucija Unije, kojeg sačinjavaju predsjednici ili premijeri zemalja članica, zajedno sa predsjednikom Evropske komisije. Ovo tijelo uspostavlja ukupnu politiku Unije i ima ovlaštenja da rješava sporna pitanja oko kojih nije moguće postići dogovor u Savjetu EU. Lisabonskim sporazumom predviđeno je da i Evropski savjet ima svog predsjednika, koji se još naziva i predsjednikom Evropske unije. Bira se na period od 30 mjeseci. Trenutno tu funkciju obavlja belgijanac **Herman van Rompuy**, koji je kao prvi predsjednik Evropskog savjeta tu funkciju preuzeo 1. decembra 2009 godine.

Evropska komisija predstavlja izvršnu vlast Unije ili, kako se to još naziva, Vladu Evropske unije. Stara se o sprovođenju odluka Parlamenta i Savjeta, a sačinjava je 27 komesara, na čelu sa predsjednikom. Trenutni predsjednik Evropske Komisije je Portugalac **Žoze Manuel Baroso**, koji tu funkciju vrši od 2004 godine. Nadnacionalni karakter Evropske komisije potvrđuje i činjenica, da njeni članovi ne smiju primati nikakva uputstva i direktije od strane njihovih država, već da rade isključivo u korist Evropske Unije. Ova institucija je u potpunosti odgovorna Parlamentu, koji ima ovlaštenje da joj izglasa nepovjerenje. Zadaci Evropske komisije se mogu podijeliti u četiri grupe: **čuvar osnovnih ugovora, pravo inicijative, izvršna vlast zajednice, spoljopolitičke nadležnosti.**

Savjet EU (Savjet ministara) predstavlja glavno tijelo u kome se donose odluke. Savjet se sastoji od ministara vlada svih zemalja. Koji će ministar učestvovati na kojem sastanku zavisi od teme koja je na dnevnom redu. Savjet se sastaje u devet formacija: opšti spoljni poslovi, oblast saobraćaja, telekomunikacija i energija, oblast zaštite životne sredine, ekonomski i poslovi finansija, pitanje konkurencije, pitanje pravosuđa i unutrašnjih poslova, pitanje zapošljavanja i socijalne politike, poljoprivreda i ribarstvo, obrazovanje i omladinska politika. **Predsjedavanje Savjetom se rotira svakih šest mjeseci.** Država koja predsjedava Savjetom vodi sve sastanke u tom periodu i promovise zakonske i političke odluke i pomaže saradnju između država članica.

Od velikog značaja, za funkcionisanje Savjeta EU, je Komitet stalnih predstavnika (COREPER), koji priprema zasjedanja Savjeta, pregovara o temama koje se lako usaglašavaju, dok Savjetu ostavlja samo važnija pitanja.

Odluke u Savjetu se rijetko donose jednoglasno, već se uglavnom koristi kvalifikovana većina, gdje svaka država na osnovu ponderacije, ima određeni broj glasova. Prilikom odlučivanja o kvalifikovanoj većini, moraju se ispuniti takođe dva uslova:

- Da je većina (u nekim slučajevima i dvije trećine) članica u korist prijedloga,
- Da je zastupljeno najmanje 62% od ukupne populacije Evropske Unije.

Ponderisani glasovi u Savjetu EU (raspored glasova prema članicama)

Država	Broj glasova	Država	Broj glasova
Njemačka, Francuska, Italija, Ujedinjeno Kraljevstvo	29	Austrija, Švedska, Bugarska	10
Španija, Poljska	27	Danska, Irska, Litvanija, Slovačka, Finska	14
Rumunija	14	Kipar, Estonija, Letonija, Luksemburg, Slovenija	4
Holandija	13	Malta	3
Češka, Belgija, Grčka, Mađarska, Portugal	12	Ukupno	785

Evropski sud pravde je najviši sudski organ Evropske unije i čini ga **27 sudija**, po jedan iz svake zemlje članice i **8 nezavisnih advokata**. Svaki od njih se imenuje na period od 6 godina uz saglasnost svih država članica. Pred sudom pravde se može naći svako pojedinačno pravno ili fizičko lice koje ne poštuje ugovore ili odluke koje donose organi EU, ali i država članica ili organ EU ukoliko krši odredbe komunitarnog prava. Glavna nadležnost Suda je zaštita i tumačenje komunitarnog prava Evropske Unije.

Kako funkcionise NATO?

Konsenzus. Odluke u NATO-u donose se isključivo konzesusom, tj. na osnovu opšte saglasnosti. Iako neke države članice NATO imaju viši politički, vojni i ekonomski uticaj, ne postoji prisila u procesu donošenja odluka. Kada jedna država članica smatra da bi odluka koju NATO razmatra, mogla njenoj nacionalnoj bezbjednosti nanijeti nepovratnu štetu, ne mora se složiti sa njom. Ako dođe do toga, odluka se ne donosi sve do trenutka dok se ne nađe prihvatljivo rješenje. Iz tog razloga ne postoji sistem glasanja kao u Savjetu bezbjednosti UN ili princip kvalifikovane većine kao u Evropskoj uniji. Umjesto toga, postoji tzv. procedura tišine (*silence procedure*), koja podrazumijeva intenzivne konsultacije među delegacijama i izradu nacrtu odluke od strane Međunarodnog sekretarijata NATO, koja se dostavlja svim državama članicama. Ukoliko u zadatom vremenskom roku niko ne „prekine tišinu“ odluka se automatski usvaja. Ukoliko barem jedna država članica „prekine tišinu“, to znači da odluka nije usvojena.

NATO SAMIT U STRAZBURU
Američki predsjednik
Barak Obama

Unutar alijanse vodi se računa i o političkim i vojnim karakteristikama pojedinih država članica. U nekim slučajevima razlike mogu biti proceduralne i mogu se prevazići bez poteškoća.

Konsultacije. U okviru NATO-a političke konsultacije su vitalni dio procesa donošenja odluka. Važno je istaći da, u okviru NATO-a, zvanično ne postoji način da neka članica nametne svoj stav ili mišljenje drugima. Posljedica ovih temeljnih principa djelovanja NATO-a je da u slučaju neslaganja, kao i kada se razlike u gledištima i stavovima ne mogu uskladiti, svaka pojedina država članica je slobodna da nastavi svojim izabranim pravcem djelovanja. Nijedna država nije primorana da preduzme akcije ili da donese odluke protiv svoje volje.

Međutim, duh konpromisa i osjećaj za zajednički interes, kao i za zajedničke ciljeve obezbjeđuju, uprkos razlikama u mišljenju, dovoljan zajednički osnov da se dođe do saglasnosti. Jednom donijeta odluka Alijanse predstavlja zajednički stav svih država članica. Svaka država članica ima stalnu delegaciju u sjedištu NATO u Briselu.

Konsultacije mogu da se odvijaju u različitom obliku: mogu biti jednostavna razmjena informacija i mišljenja; podnošenje inicijative ili saopštavanje odluka, koju je određena vlada donijela; zauzimanje stava koji je od interesa za saveznike; obavještanje unaprijed o vladinim akcijama ili odlukama, o kojima druge države članice mogu da iznesu mišljenje; ili diskusija sa ciljem da se postigne konsenzus o djelovanju i postupcima koje bi trebalo preduzeti.

Kod NATO-a je naglašena saradnja sa državama ne članicama i to kroz razne programe, među kojima se mogu izdvojiti:

Istambulska inicijativa za saradnju (eng. *Istanbul Cooperation Initiative*, ICI) pokrenuta je na NATO samitu, juna 2004. godine, kao posebna, ali komplementarna inicijativa u odnosu na Mediteranski dijalog, sa ciljem da doprinese dugoročnoj stabilnosti u širem regionu Bliskog Istoka. Poziv za saradnju u okviru Istambulske inicijative, upućen je prije svega državama iz Zalivskog savjeta za saradnju (eng. Gulf Cooperation Council, GCC) kojeg čine: Katar, Bahrein, Kuvajt, Oman, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati. Do danas, u Istambulsku inicijativu za saradnju su se uključili Bahrein, Katar, Kuvajt i Ujedinjeni Arapski Emirati.

Mediteranski dijalog (eng. *Mediterranean Dialogue*) pokrenuo je 1994. godine, Sjevernoatlantski savjet, u početku sa pet država: Egiptom, Izraelom, Mauritanijom, Marokom i Tunisom. Ovoj inicijativi priključili su se Jordan (novembra 1995. godine) i Alžir (marta 2000. godine). Svrha Mediteranskog dijaloga je izgradnja međusobnog povjerenja kroz veću transparentnost, konsultacije i saradnju. Takođe, on predstavlja sastavni dio prilagođavanja Alijanse posthladnoratovskom bezbjednosnom okruženju i strateške orijentacije Alijanse ka razvoju saradnje i partnerstva sa državama koje nijesu njene članice. Mediteranski dijalog nadopunjuje postojeće inicijative Evropske unije (Barselonski proces) i OEBS (Mediteranska inicijativa). Dijalog ima političku i praktičnu dimenziju.

Partnerstvo za mir je program praktične bilateralne saradnje između NATO, u cjelini, i pojedinačnih država koje u njemu učestvuju. Osnovni cilj Partnerstva je unaprijeđenje reforme, izgradnja međusobnog povjerenja i povećavanje sposobnosti partnerskih država za očuvanje mira i bezbjednosti na dobrovoljnoj, fleksibilnoj i transparentnoj osnovi.

Kako funkcioniše EU?

Proces donošenja odluka na nivou Evropske unije uključuje razne institucije Evropske unije, a posebno: **Evropski parlament, Savjet Evropske unije i Evropsku komisiju**. U načelu, Evropska komisija je ta koja predlaže nove zakone, dok su Savjet Evropske unije i Evropski Parlament institucije koje ih usvajaju. Takođe, ostale institucije imaju svoje uloge.

Najvažniji oblici zakonskih propisa EU su direktive i regulative (odredbe). Direktive utvrđuju zajednički cilj za sve zemlje članice, ali prepuštaju državnim vlastima zemalja članica da same odluče o načinu i metodama njegovog ostvarenja. Obično se zemljama članicama daje jedna do dvije godine za sprovođenje direktive. Regulative (odredbe) se neposredno primjenjuju u cijeloj EU od trenutka stupanja na snagu bez ikakvog daljeg djelovanja zemlje članice.

Pravila i postupci za donošenje odluka u EU su propisani Ugovorima. Svaki prijedlog za novi evropski zakon mora biti zasnovan na specifičnom članu Ugovora na koji se poziva kao "pravni osnov". Time je određena zakonodavna procedura koja se mora primijeniti. Tri glavne procedure su "**zajedničko odlučivanje**", "**konsultacije**" i "**saglasnost**".

Zajedničko odlučivanje je postupak koji se primjenjuje pri donošenju većine zakona u EU. Kod procedure zajedničkog odlučivanja, Parlament ima jednaku zakonodavnu vlast kao Savjet. Ako Savjet i

Parlament ne mogu da se usaglase o predloženom zakonu, on neće biti usvojen. Pro-cedura propisuje dva uzastopna "čitanja" u svakoj instituciji. Ako se tokom čitanja postigne dogovor, zakon može biti usvojen. U suprotnom se prijedlog zakona šalje Komitetu za usaglašavanje, koji se sastoji od jednakog broja predstavnika Savjeta i Parlamenta. Kada taj Komitet postigne dogovor, usaglašeni tekst zakona se ponovo šalje Parlamentu i Savjetu da ga konačno usvoje kao zakon. Većina zakona koji su donešeni postupkom zajedničkog odlučivanja u praksi bivaju usvojeni već na prvom ili drugom čitanju, što je rezultat dobre saradnje između te tri institucije.

Konsultacije. Postupak konsultacija se primjenjuje u oblastima kao što su poljoprivreda, oporezivanje i konkurencija. Na prijedlog Komisije, Savjet se konsultuje sa Parlamentom, Ekonomskim i socijalnim komitetom i Komitetom regija. U toku procedure konsultacija, Parlament može da:

- usvoji prijedlog Komisije
- odbaci ga, ili
- zatraži izmjene i dopune (amandmane)

Ako Parlament zatraži amandmane na tekst, Komisija će razmotriti izmjene koje predlaže Parlament. Ako prihvati bilo koju od izmjena, Komisija će Savjetu poslati izmjenjeni i dopunjeni prijedlog. Konačnu odluku donosi Savjet, koji izmjenjeni i dopunjeni prijedlog može da usvoji ili da ga dodatno mijenja. U ovoj proceduri, kao i u svim drugim, ukoliko Savjet vrši izmjene na prijedlog Komisije, to mora biti jednoglasno prihvaćeno.

Saglasnost. Procedura saglasnosti znači da Savjet mora dobiti saglasnost Evropskog parlamenta prije donošenja nekih veoma važnih odluka. Procedura je ista kao kod konsultacija, osim što Parlament ne može mijenjati prijedlog: mora ga ili prihvatiti ili odbiti. Prihvaćanje ("saglasnost") zahtijeva apsolutnu većinu glasova pri izglasavanju. Postupak saglasnosti se uglavnom primjenjuje na sporazume sa drugim zemljama, uključujući i sporazume kojima se omogućava pristupanje drugih zemalja Evropskoj uniji.

Proširenje NATO-a

Proširenje NATO-a je proces uključivanja novih članica u organizaciju, koji se uređuje članom 10. Sjevernoatlantskog ugovora i naknadnim ugovorima. Zemlje koje žele pristupiti NATO-u moraju ispuniti određene uslove, kao i u potpunosti dovršiti „multi-korak“ proces, koji uključuje politički dijalog i vojnu integraciju. Proces pridruživanja je u nadležnosti Sjevernoatlantskog savjeta NATO-a.

Istorijat proširenja NATO-a

Godina proširenja	Broj članica	Država
Osnivanje NATO-a 1949	12	Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo, Kanada, Francuska, Italija, Belgija, Luksemburg, Holandija, Norveška, Danska, Island, Portugal
18. februar 1952	14	Grčka, Turska
9. maj 1955	15	Zapadna Njemačka
30. maj 1982	16	Španija
12. mart 1999	19	Češka Republika, Mađarska, Poljska
29. mart 2004	26	Bugarska, Estonija, Letonija, Litvanija, Rumunija, Slovačka, Slovenija
1. april 2009	28	Hrvatska, Albanija

Crna Gora na putu ka NATO-u

Na osnovu Deklaracije o nezavisnosti, usvojene u Skupštini Crne Gore 3. juna 2006. godine, Crna Gora se jasno opredjelila za evroatlantske integracije koje predstavljaju jedan od prioriteta u aktivnostima Vlade. Na putu ka punopravnom članstvu u NATO, Crnu Goru očekuje niz aktivnosti koje treba preduzeti na unutrašnjem planu reforme cjelokupnog sistema bezbjednosti, a prije svega sistema odbrane. Ka tom cilju, Crnu Goru očekuju dva procesa: **Partnerstvo za mir** i **Akcionni plan za člantsvo**. Oba procesa imaju za cilj dostizanje potrebnog nivoa interoperabilnosti sa članicama NATO.

ZVANIČNA POSJETA
Generalni sekretar u
Crnoj Gori,
27. novembar 2009.

Proširenje EU

Evropska Zajednica (od 1992 EU) se u toku svog postojanja širila šest puta, dok neke ostale države, koje teže pristupanju u EU, imaju različite statuse, koji se mogu podijeliti u dvije grupe:

- Države koje su potencijalni kandidati za članstvo: Srbija, Bosna i Hercegovina, Albanija i Kosovo (na osnovu rezolucije 1244 Savjeta Bezbjednosti UN-a).
- Države koje su kandidati za članstvo: Turska, Island, Hrvatska, Makedonija i Crna Gora.

Istorijat proširenja EU (1990 godine došlo je do ujedinjenja Zapadne i Istočne Njemačke)

Godina proširenja	Broj članica	Država
Osnivanje EZUČ 1951	6	Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Holandija, Zapadna Njemačka
1. januar 1973	9	Danska, Irska, Ujedinjeno Kraljevstvo (Velika Britanija i Sjeverna Irska)
1. januar 1981	10	Grčka
1. januar 1986	12	Portugal, Španija
1. januar 1995	15	Austrija, Finska, Švedska
1. januar 2004	25	Kipar, Češka Republika, Estonija, Letonija, Litvanija, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka, Slovenija
1. januar 2007	27	Bugarska, Rumunija

Zgrada evropskog parlamenta

Važni datumi u dosadašnjim odnosima Crne Gore i NATO-a:

29. novembra 2006. – Samit NATO-a u Rigi – Crna Gora pozvana u članstvo PzM.

3. decembra 2006. – Crna Gora dobija status posmatrača u *Jadranskoj povelji*, koja je na osnovu inicijative sa NATO Samita u Pragu od 2002, potpisana između Albanije, Hrvatske, Makedonije i SAD-a.

14. decembra 2006. – Potpisan *Okvirni dokument Partnerstva za mir...*

14. juna 2007. – Vlada je usvojila *Strategiju odbrane*.

11. oktobra 2007. – Vlada je usvojila *Komunikacionu strategiju o euro-atlantskim integracijama Crne Gore*.

Januar 2008. – IPP Crne Gore je bez primjedbi zvanično prihvaćen od strane 26 zemalja članica NATO-a.

4. februara 2008. – NATO je odobrio otpočinjanje *IPAP* procesa za Crnu Goru.

Februar 2008. – Skupština Crne Gore je usvojila *Zakon o tajnosti podataka*, što je veoma značajno za dobijanje sertifikata kako bi Crna Gora mogla imati pristup NATO podacima koji imaju određeni stepen zaštite.

3. aprila 2008. – Na Samitu NATO-a u Bukureštu, Crna Gora zvanično je pozvana da otpočne *proces Intenziviranog dijaloga sa NATO*.

12. juna 2008. – *Savjet za PZM* je usvojio Inicijalni dokument za diskusiju za Intenzivirani dijalog.

24. juna 2008. – Održan je plenarni sastanak za Intenzivirani dijalog predstavnika Crne Gore s predstavnicima NATO u sjedištu Alijanse u Briselu.

3. jula 2008. – Vlada je usvojila Informaciju o napretku Crne Gore u Partnerstvu za mir.

5. novembar 2008. - Upućeno pismo generalnom sekretaru NATO za ulazak u Crne Gore u MAP na narednom Samitu NATO.

4. decembar 2008. - Crna Gora je formalizovala status u *Jadranskoj povelji*, na ministarskom sastanku u Helsinkiju. Prethodno, Crna Gora je prihvatila poziv za priključenje *Jadranskoj povelji* upućivanjem note predsjedavajućem

18. decembar 2008. - Vlada usvojila s Ustavom usaglašen *Zakon o vojsci* i *Zakon o odbrani*.

April 2009. - U završnoj deklaraciji sa Samita NATO-a u Strazburu i Kelnu, Crnoj Gori je upućena snažna podrška i poruka da će saveznici ubrzo razmatrati zahtjev Crne Gore za **MAP**.

26-27. novembar 2009. - Generalni sekretar NATO-a, Anders Fog Rasmussen posjetio je Crnu Goru i tom prilikom se susreo sa crnogorskim zvaničnicima.

4. decembar 2009. - Na sastanku ministara inostranih poslova zemalja članica Alijanse, koji je održan u Briselu , 3-4. decembra 2009. godine, Crnoj Gori je upućen poziv za **Akcionni plan za članstvo (MAP)**.

Jun 2010. - Vlada Crne Gore je usvojila **Strateški pregled odbrane (SPO)**, ključni dokument u sektoru odbrane, koji je usaglašen sa novim paketom Partnerskih ciljeva.

16. septembra 2010. - Vlada CG je usvojila **prvi Godišnji nacionalni program (ANP)** u okviru prvog ciklusa Akcionog plana za članstvo(MAP).

28. oktobra 2010. - je u Briselu predstavljen prvi Godišnji nacionalni program (ANP) na sastanku Sjeverno-atlantskog saveza (NAC), čime je Crna Gora otpočela prvi ciklus implementacije **Akcionog plana za članstvo (MAP)**.

Zašto biram NATO?

- radi mira
- radi sigurnosti
- radi partnerstva
- radi bolje saradnje
- radi demokratizacije
- radi prosperiteta

NATO i
naučna
istraživanja

Crna Gora na putu za EU

Proces pridruživanja Evropskoj uniji Crna Gora je započela davno, još kao dio SR Jugoslavije. Nakon što je 2006. godine obnovila nezavisnost, Crna Gora je intenzivirala svoj angažman prema Briselu i to je rezultiralo nizom aktivnosti.

U oktobru 2007. godine, naša zemlja je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

15.12.2008. podnijela i kandidaturu za članstvo u Uniji. Nakon toga proces evropskih integracija je dobio još više na dinamici.

Juna 2008. godine usvojen je i Nacionalni program za integracije (NPI), kojim je Crna Gora definisala svoju agendu u godinama koje slijede.

22. jula 2009. godine Evropska komisija je uručila upitnik,

9. decembra 2009. godine Crna Gora je dostavila odgovore na pitanja iz upitnika.

19. decembar 2009. Crna Gora je dobila i viznu liberalizaciju za zemlje Šengen zone.

1. maj 2010. ... SSP

9. novembra 2010. godine Evropska komisija je, u skladu s tim, preporučila Savjetu EU da Crnoj Gori odobri status kandidata.

17. Decembar 2010. Lideri Evropske unije su odobrili Crnoj Gori status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji.

Naredni korak naše zemlje je otvaranje pregovora za punopravno članstvo. Da bi otpočela pregovore treba prethodno **ispuniti 7 glavnih uslova**, koje je postavila Evropska komisija. Ovi uslovi se odnose na:

- 1** Izorno zakonodavstvo, zakonodavnu i kontrolnu uloga Skupštine
- 2** Profesionalnost i depolitizaciju državne uprave
- 3** Vladavinu prava, depolitizaciju tužilaštva, tužilačkih i sudskih savjeta, nezavisnost sudija i tužilaca
- 4** Borbu protiv korupcije
- 5** Borbu protiv organizovanog kriminala, jačanje kapaciteta za sprovođenje zakona
- 6** Unaprijeđenje medijskih sloboda, kleveta, jačanje saradnje sa organizacijama civilnog društva
- 7** Zaštitu od diskriminacije, prava raseljenih

Kada budemo završili pregovore, našu zemlju očekuje i potpisivanje Ugovora o pristupanju, čiju krajnju odluku donosi Savjet Evropske unije.

Zašto biram EU?

- radi mira, stabilnosti i prosperiteta
- radi boljeg životnog standarda
- radi ekonomskog progressa
- radi privlačenja stranih investitora
- radi veće mogućnosti i mobilnosti
- radi boljeg obrazovanja
- radi partnerstva sa bolje razvijenim zemljama
- zato što želimo evropska shvatanja

